

Андрій Олександрович Гачкевич

Кафедра міжнародного та кримінального права
Національний університет «Львівська політехніка»
Львів, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ПОНЯТТЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Анотація. Проблема формування понятійно-термінологічного апарату категорії штучного інтелекту набуває все більшої важливості в правовій сфері внаслідок активного поширення новітніх технологій та зростання їхнього впливу на суспільні відносини. У цій статті розгляду підлягає поняття штучного інтелекту, яке породжує жваві дискусії у юриспруденції на тлі того, що воно все частіше з'являється в національному, іноземному та міжнародному праві. Предметом дослідження є положення, які розкривають зміст терміна «штучний інтелект» у правових системах держав, що належать до технологічно передових у світі за даними Глобального індексу штучного інтелекту 2024 р. (США, Китаю, Сінгапуру, Великобританії, Франції, Південної Кореї, Німеччини, Канади, Ізраїлю, Індії). Крім уже прийнятих нормативно-правових актів та законопроектів на розгляді, автор також вивчає «м'яке право» – тобто рекомендаційні норми. Особлива увага відведена еволюції розуміння в документах ЄС. У процесі дослідження були узагальнені основні підходи до формулювання визначення штучного інтелекту – методологічний, пов'язаний із послідовністю операцій, та функціональний, який своєю чергою акцентує на результатах виконання завдань, описаних або в об'єктивній формі, або в суб'єктивній. Внаслідок зіставлення відображених у правових положеннях ознак поняття штучного інтелекту, виявлення спільних та відмінних елементів, автор прийшов до висновку щодо того, яким може бути розширене визначення. У статті запропоноване авторське пояснення штучного інтелекту як виду технологій, які на основі застосування моделей, побудованих завдяки опрацюванню отриманої інформації, створюють для поставлених цілей вихідні дані – рішення, прогнози, рекомендації, контент, – тотожні результатам втілення когнітивних здібностей людини. Автор узагальнює ознаки штучного інтелекту як поняття: інтерактивність, націленість, адаптивність, автономність, методологічність, результативність, системність, а також імітаційність. Висновки статті підкреслюють важливість подальшого вивчення правової визначеності поняття штучного інтелекту та можуть бути використаними для забезпечення законодавчого регулювання штучного інтелекту в Україні. Ознайомлення з результатами дослідження сприяє більш повному розумінню поняття штучного інтелекту тими особами, які цікавляться тематикою новітніх технологій.

Ключові слова: штучний інтелект; поняття штучного інтелекту; визначення штучного інтелекту; законодавство щодо штучного інтелекту; правове забезпечення використання штучного інтелекту; машинне навчання.

Andrii O. Hachkevych

Department of International and Criminal Law
Lviv Polytechnic National University
Lviv, Ukraine

REVISITING THE ISSUE OF LEGAL DETERMINATION OF THE CONCEPT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Abstract. *The problem of forming a conceptual and terminological framework for the category of artificial intelligence is becoming increasingly significant in the field of law due to the widespread dissemination of new technologies and their growing influence on social relations. This article addresses the concept of artificial intelligence, which is generating lively debates in the field of jurisprudence as it becomes more prevalent in national, foreign, and international law. The object of the research are the provisions containing the definition of «artificial intelligence» in the legal systems of world's technologically leading countries, according to the Global Artificial Intelligence Index 2024, which includes the USA, China, Singapore, the UK, France, South Korea, Germany, Canada, Israel, and India. In addition to analyzing existing legislative acts and proposed laws, the author also examines soft law, which consists of recommendatory norms. Special attention is given to the evolution of the understanding of artificial intelligence in EU documents. The article summarizes the main approaches to defining artificial intelligence: methodological, related to the sequence of operations, and functional, which emphasizes task performance described in either objective or subjective manner. By comparing the features of the concept of artificial intelligence as reflected in various legal provisions, the author identifies both commonalities and distinctive elements, ultimately suggesting a broad definition of artificial intelligence as a type of technology that builds and implements models by processing received information to produce output data for the fulfilment of set objectives – such as decisions, forecasts, recommendations, and content – that closely resembles outcomes derived from human cognitive abilities. The author summarizes the features of artificial intelligence as a concept: interactivity, efficiency, goal-based performance, adaptability, autonomy, imitativeness, consistency, and methodological nature. This research underscores the importance of further exploring the legal determination of the concept of artificial intelligence. The conclusions of the article can aid in ensuring legislative regulation of artificial intelligence in Ukraine. The findings presented herein provide a more comprehensive understanding of artificial intelligence for those interested in new technologies.*

Keywords: *artificial intelligence; concept of artificial intelligence; definition of artificial intelligence; legal framework on artificial intelligence; legal support of the use of artificial intelligence; machine learning.*

ВСТУП

Використання терміна «штучний інтелект» по відношенню до позначення характерних для сучасних пристроїв виконувати часто архіскладні задачі можливостей, які видаються нефахівцям надзвичайними, стало сьогодні широко розповсюдженим.

Для представників технічних професій, штучний інтелект, як і споріднені з ним поняття алгоритму, машинного навчання чи автоматизації, самі по собі є зрозумілими в контексті розробки та застосування новітніх технологій для поставлених задач. В той же час, правова сфера, в якій чіткість визначень та логічне співвідношення понять гарантують узгодженість системи права як одного з пріоритетів, стикнулася з викликом забезпечення понятійної визначеності штучного інтелекту.

Від одного з перших відомих випадків використання терміна «штучний інтелект» минуло понад 70 років – у 1956 р. американським вченим Джоном Маккарті невдовзі після смерті Алана Тюрінга, автора тесту на перевірку можливостей комп'ютера демонструвати когнітивні здібності людини. Разом з тим до недавнього часу, поки в низці держав не були прийняті стратегії штучного інтелекту (2017 р. – Канада, Сінгапур, Фінляндія, Японія та ін.), а згодом – спеціальні правові положення у формі як звичного «твердого права», так і «м'якого права», тобто рекомендаційних норм (2019 р. – Директива про автоматизоване прийняття рішень Канади, Типові рамки управління штучним інтелектом Сінгапуру, Соціальні принципи людиноорієнтованого штучного інтелекту Японії, Рекомендація зі штучного інтелекту Ради ОЕСР тощо), у законодавчій сфері не існувало необхідності забезпечення визначеності даного поняття.

1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Пошук відповіді на питання, що таке штучний інтелект, об'єднує велику кількість українських вчених сучасності. В їхніх працях порушені важливі аспекти проблеми формування понятійно-термінологічного апарату категорії штучного інтелекту, а також – правового забезпечення використання сучасних технологій.

Аналізуючи наявні визначення штучного інтелекту, О. Баранов відзначив потребу в інваріантній дефініції [1, с. 42]. Ю. Сидорчук вказала на багатогранність досліджуваного поняття та робить спробу узагальнити різні пояснення терміна як такі, що описують «інтелектуальні можливості комп'ютерів під час прийняття ними рішень» [2, с. 19]. С. Корнеєва при розгляді підходів до визначення поняття зауважила виокремлення двох концепцій стосовно штучного інтелекту як предмету регулювання: по-перше, обґрунтування формування цілком нової галузі, по-друге, доцільності вдосконалення тих галузей права, які вже сформовані [3, с. 55]. За оцінками О. Парамонові та І. Варави, складна природа штучного інтелекту як явища вимагає переосмислення його філософського сприйняття соціумом, а також подальшої розробки належного правового регулювання [4]. Серед інших українських вчених, які досліджували проблему понятійно-термінологічного апарату категорії штучного інтелекту, слід назвати: Г. Андрощука, О. Добровольську та В. Штанько, М. Єфремова та Ю. Єфремова, А. Погореленко, Д. Пчелянського та С. Воїнову та ін. В їхніх працях зроблені спроби розкриття змісту терміна «штучний інтелект», необхідного для вдосконалення законодавчого регулювання інформаційної та інших сфер.

До цього часу положення нормативно-правових та рекомендаційних актів, а також законопроектів на розгляді, що є частиною правових систем іноземних держав, на предмет визначеності поняття штучного інтелекту, крім Закону ЄС про штучний інтелект, практично не вивчалися в українській науці, що певною мірою можна пояснити швидкими темпами розвитку права як динамічного явища. Ще у 2022 році Ю. Тюря звертала увагу на те, що «у жодному офіційному документі нормативного визначення поняття «штучний інтелект» не міститься, хоча сам термін активно використовується у багатьох країнах» [5, с. 58]. Разом з тим проведене нами дослідження показує, що станом на січень 2025 року ситуація кардинально змінюється.

2. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

При виборі держав, які належать до передових зі штучного інтелекту, використані дані Глобального індексу штучного інтелекту, розрахованого компанією Tortoise Media з 2019 року. В основі Індексу лежать три групи показників: впровадження (кадри, інфраструктура, а також робоче середовище), інновації (дослідження та розробка) та інвестиції (комерційна екосистема та урядова стратегія) [6, с. 1–4]. За результатами, оприлюдненими в 2024 році, найвищі позиції займали: США, Китай, Сінгапур, Великобританія, Франція, Південна Корея, Німеччина, Канада, Ізраїль, Індія (порядок збережений) [7]. У перелічених державах застосовані різні моделі для впливу на явище штучного інтелекту: від прийняття спеціального закону з жорсткими правилами до оприлюднення рекомендацій.

На наступній стадії проведеного дослідження виявлені нормативно-правові акти та акти «м'якого права» цих десяти держав зі штучного інтелекту. Крім уже прийнятих, включаючи нещодавній південнокорейський закон про штучний інтелект, до уваги була взята й низка законопроектів, як-от британського, канадського, китайського та ін. Зауважимо, що правові системи США та Канади підлягали вивченню і на федеральному рівні, і на рівні суб'єктів федерацій, а при розкритті змісту терміна «штучний інтелект» у документах ЄС ми врахували еволюцію розуміння від 2018 до 2024 років.

Далі положення виявлених правових актів та законопроектів були дослідженими на предмет визначення поняття штучного інтелекту. Варто звернути увагу на те, що в більшості випадків це поняття ототожнювалося з системами штучного інтелекту. Крім того, різні акценти були поставлені стосовно головної характеристики: або імітації когнітивних здібностей людини, або виконання конкретних завдань, наприклад, прогнозування, або способу функціонування, що залежить від використаних при розробці методів. І нарешті – знайдені визначення підлягали детальному вивченню.

Застосування порівняльного методу шляхом зіставлення відображених у правових положеннях ознак поняття штучного інтелекту та виокремлення спільних і відмінних елементів дозволило прийти до висновку щодо того, які з елементів

є найбільш типовими та яким може бути розширене визначення штучного інтелекту. При цьому ми також намагалися з'ясувати:

- чи основним терміном, який підлягає використанню, є «штучний інтелект», чи поряд з ним існує якийсь інший;
- яке ключове слово демонструє суть штучного інтелекту, що своєю чергою показує його приналежність до однієї з більш загальних категорій;
- наскільки розуміння поняття відповідає «наділенню безвідносними властивостями», чи все-таки містить у собі таку особливість, як «імітація людських когнітивних функцій» [1, с. 42];
- в якому значенні «штучний інтелект» розуміють автори проаналізованих документів – як науковий напрям чи як технології [5, с. 57], як доступний сьогодні штучний інтелект, обмежений у підсильних йому завданнях, чи як гіпотетичний штучний суперінтелект.

Метою цієї статті є вироблення рекомендацій щодо правової визначеності поняття штучного інтелекту з урахуванням аналізу особливостей розкриття змісту цього терміна в правових системах держав, що належать до технологічно передових у світі за даними Глобального індексу штучного інтелекту 2024 року.

Цією статтею введені до наукового вжитку положення іноземного права щодо визначення поняття штучного інтелекту, які подані в перекладі автора.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

3.1 Північна Америка

У законодавстві США на федеральному рівні визначення штучного інтелекту закріплене в Кодексі США – параграфі 9401 «Визначення» глави 119 «Національна ініціатива зі штучного інтелекту» 2020 року в розділі 15 «Комерція та торгівля». Під штучним інтелектом розуміють машинну систему, яка для певного набору цілей, указаних людиною, може створювати прогнози, рекомендації або рішення, що впливають на реальне чи віртуальне середовище [8]. В основі даного визначення лежить розуміння, відображене в напрацьованих Організацією економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) принципах для штучного інтелекту 2019 року: система штучного інтелекту – це машинна система, яка здатна впливати на навколишнє середовище, створюючи рекомендації, прогнози або рішення для визначених цілей [9, с. 7].

Поряд з цим у Кодексі США також використовують термін «системи штучного інтелекту» – для таких систем характерна послідовність наступних операцій: (1) сприйняття реального або віртуального середовища завдяки отриманим даним, (2) автоматизована побудова моделей на основі самостійного аналізу, (3) застосування моделей для розробки варіантів (інформації чи рішень). Та сама послідовність наведена і в поясненнях ОЕСР, за винятком того, що побудова моделей може відбуватись не тільки автоматизовано, а й власноруч користувачем [10].

Пояснення поняття штучного інтелекту знаходимо в праві окремих штатів, наприклад, *Каліфорнії, Алабами, Техасу та Луїзіани*. Відповідно до Закону Калі-

формії про прозорість штучного інтелекту 2024 року, який становить окрему главу Ділового та професійного кодексу в межах розділу 8, «штучний інтелект» означає інженерну або машинну систему з різним рівнем автономності, яка на основі вхідних даних для досягнення очевидних та неочевидних цілей здатна робити висновки щодо того, як генерувати вихідні дані, що можуть мати вплив на фізичне або віртуальне середовище [11]. Варто відзначити високий рівень подібності цього визначення з відображеним в іншому документі ОЕСР – пояснювальній записці, за винятком того, що система може бути інженерною [12]. Орієнтування законодавців у США на досвід цієї міжнародної організації, яке також характерне для Канади, Південної Кореї та інших держав, свідчить про те, що напруження ОЕСР стосовно понятійно-термінологічного апарату категорії штучного інтелекту мають високий авторитет для національного права.

Прийнятий у 2024 році Закон Алабами про кримінальну та цивільну відповідальність за розповсюдження завідомо неправдивих матеріалів, що мають на меті вплинути на вибори, пояснює штучний інтелект як будь-яку штучну систему або систему генеративного штучного інтелекту, яка виконує завдання в різноманітних і непередбачуваних обставинах без істотного нагляду людини або яка може навчатися з досвіду та покращувати продуктивність під впливом наборів даних [13].

Ще одне визначення знаходимо в законопроекті Техасу про відповідальне управління штучним інтелектом: використання машинного навчання та пов'язаних з ним технологій для навчання статистичних моделей з метою надання комп'ютерним системам можливості виконувати завдання, які зазвичай пов'язані з людським інтелектом або сприйняттям, зокрема: комп'ютерний зір, обробка мовлення або природної мови, переклад, прийняття рішень і генерування контенту [14]. На відміну від абсолютної більшості представлених визначень, запропоноване в цьому законопроекті описує штучний інтелект як процес, тим самим втілений малопоширений динамічний підхід до розкриття змісту терміна «штучний інтелект», як і у південнокорейському законі та рекомендаціях французького агентства із захисту даних, розглянутих далі.

У законопроекті Луїзіани щодо порядку використання штучного інтелекту медичними закладами штучний інтелект позначає розроблену як комп'ютерна програма, фізичне обладнання або в іншому вигляді штучну систему, яка виконує завдання, що звичайно вимагають людського сприйняття, пізнання, планування, вивчення, взаємодії чи фізичних дій [15].

Директива про автоматизоване прийняття рішень 2019 року, прийнята на федеральному рівні у Канаді для того, щоб забезпечувати належне використання штучного інтелекту при наданні адміністративних послуг, визначає штучний інтелект як інформаційну технологію, спроможну виконувати завдання, які зазвичай потребують біологічної сили мозку (розуміння мови, вивчення поведінки або розв'язання проблем) [16].

Одним із найбільш обговорюваних у Канаді залишається законопроект про штучний інтелект та дані, що є частиною Білля С-27 [17]. Під системою штучно-

го інтелекту в ньому розуміють технологічну систему, яка повністю або частково автономно обробляє дані, пов'язані з людською діяльністю, використовуючи генетичний алгоритм, нейронну мережу, машинне навчання або інший метод з метою генерування контенту або прийняття рішень, рекомендацій чи прогнозів. У процесі обговорення канадський профільний міністр запропонував більш лаконічне визначення: технологічна система, яка, використовуючи модель, робить висновки, щоб генерувати вихідні дані, включаючи прогнози, рекомендації або рішення [18].

Визначення штучного інтелекту наявні в праві провінцій, включаючи *Онтаріо та Квебек*. У Законі Онтаріо про посилення цифрової безпеки та зміцнення довіри штучний інтелект 2024 року пояснений аналогічно до Закону Каліфорнії про прозорість штучного інтелекту та відповідно пояснювальної записки ОЕСР [19]. Таке ж розуміння штучного інтелекту представлено в минулорічних рекомендаціях Інноваційної ради Квебеку щодо відповідальної розробки та розгортання систем штучного інтелекту 2024 року. Автори документа уточнюють, що дане розуміння відповідає такому явищу, як «слабкий штучний інтелект», – можливість виконувати завдання обмежені спеціальним характером та нездатністю імітувати усі інтелектуальні процеси людини [20, с. 4].

3.2 Азія

На відміну від США, які очолюють рейтинг за даними Глобального індексу штучного інтелекту 2024 року, законодавство *Китаю* для штучного інтелекту перебуває на етапі зародження. Можемо припустити, що це питання часу, – в даний момент існує законопроект про штучний інтелект, який називає штучним інтелектом технології, при використанні яких здійснюється імітація розумної поведінки людини з метою прогнозування, надання рекомендацій, прийняття рішень, генерування контенту тощо для спеціальних або загальних цілей [21]. Крім того, як рекомендаційний акт прийняті Основи управління безпекою штучного інтелекту, в яких штучний інтелект названий новою сферою розвитку людства. З одного боку, він відкриває перед світом значні можливості, з іншого – несе в собі різноманітні ризики та виклики, які й дали поштовх до підготовки цього документа. Водночас дефініція штучного інтелекту в ньому відсутня [22].

Схожий стан речей характерний для *Південної Кореї*. У час написання цієї статті стало відомо про нещодавнє прийняття закону про штучний інтелект, або Базового закону про розвиток штучного інтелекту та зміцнення довіри до нього. У тексті штучний інтелект пояснений як реалізація людських інтелектуальних здібностей, таких як навчання, міркування, сприйняття, судження та розуміння мови за допомогою електронних засобів. Крім того, наведено визначення поняття систем штучного інтелекту (близьке за змістом до визначення ОЕСР), а також технологій штучного інтелекту як апаратного та програмного забезпечення, необхідних для впровадження та використання штучного інтелекту [23]. Відмінність

між системами та технологіями, безумовно, заслуговує окремої уваги, водночас, положення цього закону відповідають позиції, згідно з якою система включає в себе технології, а також інші елементи (процеси, дані та користувачі).

У *Сінгапурі* з ініціативи органів влади розроблені акти «м'якого права», як-от Типові рамки управління штучним інтелектом Сінгапуру (далі – Типові рамки). Перша з редакцій Типових рамок 2019 року містить наступне визначення: вид технологій, які покликані імітувати такі особливості людини, як формування обізнаності, розмірковування, розв'язання проблем, сприйняття, навчання та планування; основу технологій штучного інтелекту складають алгоритми штучного інтелекту для створення моделей [24]. У другій редакції 2021 року це визначення доповнене тим, що технології штучного інтелекту виводять результат або дають рішення (наприклад, прогноз, рекомендацію, та/або класифікацію) в залежності від моделі [25].

У результаті співпраці органів державної влади *Ізраїлю*, Міністерства інновацій, науки та технологій та Міністерства юстиції, розроблені Основи державної політики щодо регулювання та етики штучного інтелекту 2023 року під девізом відповідальних інновацій. У документі знаходимо розширене пояснення поняття штучного інтелекту.

По-перше, цей термін має відношення до машин (комп'ютерів), які демонструють прояви розуму та здатні виконувати складні задачі. По-друге, штучним інтелектом називають здатність відповідних систем швидко та самостійно приймати рішення, формулювати рекомендації та ін., тим самим замінюючи людський інтелект. По-третє, системи штучного інтелекту створюють вихідні дані на підставі великих обсягів вхідних даних і при цьому результати їхнього застосування часто вважаються недосяжними для людей.

Показаний широкий спектр застосувань систем штучного інтелекту, зокрема для перевезень автономними транспортними засобами, візуалізації у сфері медицини, оцінки кредитного ризику, торгівлі цінними паперами, персоналізованого навчання та працевлаштування, а також відзначений величезний потенціал до збільшення впливу на суспільство у різних сферах діяльності.

Основи державної політики передбачають необхідність розробки збалансованого визначення штучного інтелекту для нормативно-правового забезпечення в тому розумінні, що поняття повинне включати ті системи, які несуть або можуть нести ризики. Водночас включення відносно простих та безпечних систем не є виправданим.

Зауважимо, що в документі виокремлені два підходи до пояснення штучного інтелекту: визначення технологічного характеру та функціонального. Представники першого акцентують на об'єктивних можливостях та використовуваних методах, зокрема науки про дані та згаданого вище машинного навчання, а другого – оперують такими категоріями, як інтелект або мислення, та вказують на те, що штучний інтелект здатен певним чином імітувати людський [26, с. 19–22; 27, с. 2].

Основоположним для права *Індії* є визначення штучного інтелекту, яке міститься в Національній стратегії розвитку штучного інтелекту 2018 року [28],

а згодом взяте за основу в Принципах відповідального штучного інтелекту 2021 року в 2 частинах, підготовлених Національним інститутом трансформації Індії [29; 30]. У загальному штучний інтелект визначений як сукупність технологій, які дозволяють машинам діяти з вищим рівнем інтелекту та імітувати людські здібності сприймати (комп'ютерний зір і обробка звуку), розуміти (обробка природної мови та представлення знань) та діяти (машинне навчання та експертні системи). Відзначена важлива особливість сучасних систем штучного інтелекту – спроможність функціонувати в непередбачуваних обставинах – на зміну тим системам, які не були здатними адаптуватись [29, с. 7].

В індійській стратегії штучного інтелекту наведена класифікація штучного інтелекту, яка полягає у виділенні трьох пар понять відповідно до обсягу можливостей, які виникають внаслідок використання систем штучного інтелекту. Слід зауважити, що на основі кожної з пар можемо сформувати окремий спектр. Перша пара – слабкий-сильний – наскільки штучний інтелект здатен проявляти когнітивні здібності людини та усвідомлювати, друга – вузький-загальний – чи штучний інтелект вміє виконувати завдання різних видів у різних сферах, третя – наявний сьогодні звичайний штучний інтелект та перспективний суперінтелект [28, с. 19]. Варто додати, в кожному зі спектрів розвиток рівня техніки спричиняє поступове наближення до більш прогресивної полярності, що своєю чергою продемонструвала поява генеративного штучного інтелекту та таких чат-ботів, як ChatGPT чи Copilot. Разом з тим сьогодні штучний суперінтелект вважається радше гіпотетичним рівнем штучного інтелекту, а отже питання правової визначеності стосується радше звичайного штучного інтелекту, який у практичному плані залишається вузьким і слабким.

3.3 Європа

Біла книга про штучний інтелект *Великобританії*, «Інноваційний підхід до регулювання штучного інтелекту», була оприлюднена в 2023 році для сприяння пошуку оптимальної моделі впливу на галузь штучного інтелекту з врахуванням потенційних та реальних небезпек [31]. У цьому документі об'єднані за значенням терміни «штучний інтелект», «системи штучного інтелекту» та «технології штучного інтелекту» як продукти та послуги, для яких характерні дві ознаки: адаптивність та автономність. Своєю чергою, суть адаптивності пов'язана з тим, що штучний інтелект здатен на самовдосконалення в процесі функціонування, водночас, пояснення цієї особливості породжує певні труднощі. Через адаптивність виникає феномен «чорної скриньки», коли функціонування систем штучного інтелекту стає непридатним до пояснюваності.

Ми вже згадували про «спроможність функціонувати в непередбачуваних обставинах» та притаманну для систем штучного інтелекту послідовність операцій (отримання даних – сприйняття дійсності – формування моделей – застосування моделей – виведення даних). Автономність означає те, що людина може не брати

участі в роботі окремих систем штучного інтелекту, вони не потребують контролю ззовні. На нашу думку, ідея автономності – це «палиця з двома кінцями» з позиції пошуку оптимальної моделі, адже чим більше самостійності демонструє штучний інтелект, тим ймовірнішою є втрата управління людини над технікою.

Слід згадати й про британський проєкт Біллоу про штучний інтелект, в якому подане розширене тлумачення штучного інтелекту як парасолькового терміна, тобто такого, який вживається для кількох схожих між собою понять [32]. По-перше, для «слабкого штучного інтелекту», який у тексті документа названий «вузьким», – він радше допомагає людині, а не замінює її. По-друге, для «загального штучного інтелекту», сильного за своїм проявом через те, що йому підсилені різнопланові завдання, включаючи ручну працю. По-третє, для машинного навчання як методу, що лежить в основі систем штучного інтелекту, а також, по-четверте, для різновиду машинного навчання – глибокого, – коли спосіб виконання завдань максимально нагадує процеси, які відбуваються в людському мозку (нейронні мережі) [32, с. 3–4].

У рамках Європейського Союзу (*Франція та Німеччина*) визначення штучного інтелекту зазнало еволюції за період від 2018 року до 2024 року, коли був прийнятий Закон ЄС про штучний інтелект. Окремі етапи цієї еволюції відображають представлені в Таблиці 1 розуміння.

Таблиця 1

Еволюція розуміння штучного інтелекту в документах ЄС

Назва документу	Пояснення поняття
Повідомлення Комісії Європейському парламенту, Європейській раді, Раді ЄС, Європейському соціально-економічному комітету та Комітету регіонів (2018)	Штучний інтелект – це системи з певним рівнем автономності, які здатні демонструвати розумну поведінку для досягнення конкретних цілей шляхом аналізу навколишнього середовища і виконання окремих дій. Крім того, у цьому документі виокремлені два види систем на основі штучного інтелекту: програмні для віртуального середовища та вбудовані в апаратні пристрої для реального середовища [33, с. 1].
Звіт Групи експертів високого рівня зі штучного інтелекту «Визначення штучного інтелекту: основні можливості та наукові дисципліни» (в редакції 2019)	Системи штучного інтелекту – це розроблені людиною системи програмного і також можливого апаратного забезпечення, які діють у фізичному або цифровому просторі для досягнення складної цілі. Вони здійснюють: сприйняття навколишнього середовища за допомогою збору даних, інтерпретацію зібраних структурованих або неструктурованих даних, міркування на основі знань або обробку інформації, отриманої з цих даних, і прийняття рішення, як найкраще діяти для досягнення поставленої цілі.

Назва документу	Пояснення поняття
	Штучний інтелект у значенні наукової дисципліни пояснений через застосування кількох підходів і методів, таких як машинне навчання, машинне мислення та робототехніка [34, с. 6].
Пропозиція до Регламенту Європейського парламенту та Європейської ради, що встановлює гармонізовані правила для штучного інтелекту (Закон про штучний інтелект) та вносить зміни до окремих законодавчих актів ЄС (2021)	Система штучного інтелекту – це система, розроблена для функціонування з елементами автономності, яка на основі даних, наданих машиною та/або людиною, робить висновки про те, як досягти низки цілей, використовуючи машинне навчання та/або підходи, засновані на логіці та знаннях, і видає створені системою результати, такі як контент (генеративні системи штучного інтелекту), прогнози, рекомендації або рішення, що впливають на середовище, з яким взаємодіє система штучного інтелекту [35, с. 71]
Регламент 2024/1689 Європейського парламенту та Європейської ради, що встановлює гармонізовані правила для штучного інтелекту (Закон про штучний інтелект)	Система штучного інтелекту – це машинна система, розроблена для функціонування з різними рівнями автономності, що може демонструвати адаптивність після розгортання, і яка, для досягнення очевидних або неочевидних цілей, на основі отриманих вхідних даних визначає, як створювати вихідні, такі як прогнози, контент, рекомендації або рішення, які можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище [36].

Як бачимо, у документах ЄС термін «штучний інтелект» ототожнений із системами штучного інтелекту, водночас в одному з документів виділене й окреме розуміння штучного інтелекту як наукової дисципліни для напряму досліджень, пов'язаних із машинним навчанням та машинним мисленням, а також робототехнікою. Враховуючи наведені визначення, варто зауважити, головними ознаками систем штучного інтелекту є: наявність автономності певного рівня (*ознака автономності*), обумовленість функціонування певними цілями (*націленості*), здатність до адаптивності (*адаптивності*), взаємодія з навколишнім середовищем – віртуальним чи цифровим та реальним або фізичним (*інтерактивності*), а також спеціальна методологія, на якій базується розробка таких систем (*методологічності*). При цьому ми відзначаємо, що ці ознаки є також елементами визначень, наведених раніше.

На завершення цього огляду пропонуємо ще одне визначення поняття, яке використовує французьке агентство із захисту даних, Національна комісія з питань інформатики та свободи (CNIL): штучний інтелект – це логічний і автоматизований процес, який, як правило, базується на алгоритмі та здатний виконувати чітко визначені завдання [36].

3.4 Порівняльна характеристика особливостей змісту поняття штучного інтелекту

Штучний інтелект як термін в абсолютній більшості випадків використаний для позначення систем штучного інтелекту, на противагу іншим сучасним технологіям – зазвичай більш зрозумілим. Крім цього, він може означати окремий напрям досліджень, пов'язаний з розробкою та використанням таких систем. Застосування терміна в правовій сфері в першому зі значень вимагає якомога точнішого розкриття його змісту, адже законодавче поле, призначене серед іншого для захисту суспільства від ризиків та загроз штучного інтелекту, потребує чітких критеріїв для відокремлення систем штучного інтелекту від інших. Штучний інтелект у значенні напряму досліджень охоплює не тільки системи штучного інтелекту як об'єкт діяльності, а й низку процесів та явищ, які споріднені з ними, наприклад, машинне навчання, автоматизацію, моделі штучного інтелекту, обробку природної мови та ін. Слід додати, обидва значення терміна можуть бути вжитими в загальногалузевому контексті, а також – по відношенню до окремих галузей, наприклад, охорони здоров'я чи сільського господарства.

Проведений аналіз показує, що найчастіше ключовим словом для демонстрації суті штучного інтелекту є «система» (насамперед – машинна, також – інженерна, технологічна, штучна) як сукупність пов'язаних між собою елементів, включаючи програмне та апаратне забезпечення, завдяки яким штучний інтелект функціонує та виконує поставлені завдання (*ознака системності*). Разом з тим роль ключового слова, яке відображає приналежність до більш загальної категорії, в деяких визначеннях виконує «технологія» (чи «технології»), близьке за значенням до «система». Вважаємо, що під технологією слід розуміти спосіб виконання завдання, а також відзначаємо необхідність більш детального вивчення цього поняття в українській науці, як і поняття інформаційної технології, в контексті правових досліджень штучного інтелекту.

Узагальнюючи представлені визначення, можемо виокремити кілька підходів, що лежать в їхній основі: (1) методологічний, пов'язаний з послідовністю операцій та здебільшого пояснюваний через зміст машинного навчання, (2) функціональний, який своєю чергою акцентує на виконанні завдань, описаних або в об'єктивній формі, або в суб'єктивній. Об'єктивна форма, застосовувана при перелічуванні можливостей штучного інтелекту, – від найбільш поширеної формули «рішення, прогнози, рекомендації» до деталізованих, як-от – «комп'ютерний зір, обробка мовлення або природної мови, переклад, прийняття рішень і генерування контенту» (*ознака результативності*). Штучний інтелект може виконувати різноманітні завдання за наслідками для віртуального середовища, навіть включаючи створення програмного коду, а також – реального, коли новітнім розробкам підсильна ручна праця. Суб'єктивна форма полягає в тому, що для визначеності поняття штучного інтелекту законодавець застосовує аналогію з когнітивними здібностями людини, «формуванням обізнаності, розмірковуванням, розв'язанням

проблем, сприйняттям, навчанням та плануванням» (*ознака імітаційності*). Водночас, доступні сьогодні системи штучного інтелекту залишаються слабкими по відношенню до проявів людського інтелекту найвищого рівня, зокрема наявності свідомості.

На підставі розглянутих визначень, можемо узагальнити перелік ознак штучного інтелекту, пояснених вище, та представити його на Рисунку 1.

Рисунок 1

Складові поняття штучного інтелекту

ВИСНОВКИ

Результати дослідження показують, що в технологічно провідних державах світу за даними Глобального індексу штучного інтелекту 2024 року за останні роки сформувалась широка правова база для дослідження поняття штучного інтелекту, яку слід використати і для забезпечення законодавчого регулювання штучного інтелекту в Україні.

Порівнюючи положення, які розкривають зміст терміна «штучний інтелект» у правових системах досліджуваних держав, ми виявили низку закономірностей. По-перше, єдине розуміння штучного інтелекту є відсутнім, натомість для демонстрації його суті використані різні ключові слова, різні підходи лежать в основі визначення поняття, а також – не існує єдності стосовно головних ознак. Такий стан речей дозволяє розглядати поняття штучного інтелекту з широкої перспективи, включаючи його зв'язки з іншими явищами та процесами. На нашу думку, в українській правовій системі найбільш оптимальним ключовим словом для пояснення штучного інтелекту є «технологія». Ми також вважаємо, слід керуватися поєднанням різних підходів та шукати формулювання, які будуть урахувати якомога більше істотних ознак поняття. Разом з тим слід уникати невиправдано широких визначень, наприклад, тих, в яких не відображено характерну для

штучного інтелекту методологію. Крім того, залишається актуальним питання уніфікації визначення змісту поняття, на вирішення якого позитивно впливають новітні ініціативи Ради Європи, ООН та інших міжнародних організацій із прийняття міжнародно-правових актів щодо штучного інтелекту. Для правових систем технологічно провідних держав світу високий авторитет мають напрацювання ОЕСР, зокрема запропоновані цією організацією визначення поняття. Слід також відзначити важливу роль прогресивного Закону ЄС про штучний інтелект.

По-друге, поряд із терміном «штучний інтелект» часто застосовується термін «системи штучного інтелекту». За результатами використання формально-правового методу в більшості випадків їх можна розглядати як тотожні в праві технологічно провідних держав світу. Водночас законодавець часто пояснює за допомогою слова «система» суть штучного інтелекту, що відображає сприйняття останнього в цілях правового регулювання як практично застосовуваного об'єкта у вигляді програмного забезпечення, апаратних пристроїв та інших складових відповідних систем. Інший спосіб сприйняття – як напряму досліджень – не поширений, хоча, за нашими оцінками, його цілком доречно використовувати в законодавстві щодо вироблення та реалізації державної політики в галузі інформаційних технологій. Вважаємо, повністю обґрунтованим кваліфікування терміна «штучний інтелект» як парасолькового. Поряд з цим, можемо констатувати існування окремої категорії штучного інтелекту, яка об'єднує низку явищ та процесів, зокрема: машинне навчання, машинне мислення, автоматизацію, моделі штучного інтелекту, обробку природної мови, робототехніку, нейронні мережі, комп'ютерний зір та ін.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Представлені в статті підходи до визначення штучного інтелекту можуть слугувати орієнтиром для оцінки критеріїв приналежності сучасних технологій до систем штучного інтелекту. Функціональний підхід ставить на пріоритетне місце можливості та завдання штучного інтелекту, які, з одного боку, можуть мати об'єктивну форму вираження – досягнення значимих для користувачів результатів через виконувані функції (ступінь їхньої конкретизації може бути різним – від прийняття рішення до синхронного перекладу), а з іншого – суб'єктивну, яка полягає у спроможності демонструвати когнітивні здібності людини (штучний інтелект функціонує схоже до людського розуму). Методологічний підхід, сприяючи тому, щоб не включати до систем штучного інтелекту відносно прості та зрозумілі технології, наприклад, розроблені на основі «дерева рішень», акцентує увагу на машинному навчанні та глибокому машинному навчанні як складових методологій, на якій базується розробка таких систем і для якої характерна певна послідовність операцій.

У статті запропоноване **авторське пояснення штучного інтелекту**, що поєднує наявні підходи до визначення штучного інтелекту, як *виду технологій, які на основі застосування моделей, побудованих завдяки опрацюванню отриманої*

інформації, створюють для поставлених цілей вихідні дані – рішення, прогнози, рекомендації, контент, – тотожні результатам втілення когнітивних здібностей людини.

При забезпеченні законодавчого регулювання штучного інтелекту в Україні слід урахувати такі моменти: високий авторитет та важливу роль напрацювань ОЕСР (пояснення Групи експертів зі штучного інтелекту 2019 року) та Регламенту ЄС № 2024/1689, відомого як Закон ЄС про штучний інтелект; розуміння штучного інтелекту як систем штучного інтелекту, в основі яких лежать технології (для вдосконалення законодавства щодо вироблення та реалізації державної політики в галузі інформаційних технологій можна також використовувати розуміння як напряму досліджень); двоякість поглядів на суть поняття – чи воно позначає доступний сьогодні штучний інтелект, обмежений у підсильних йому завданнях, чи гіпотетичний штучний суперінтелект або інші різновиди, які ймовірно будуть створеними в майбутньому; наявність у штучного інтелекту таких ознак, як: інтерактивність, націленість, адаптивність, автономність, методологічність, результативність, системність, а також імітаційність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Баранов О. О. Визначення терміну «штучний інтелект». *Інформація і право*. 2023. № 1. С. 32–49.
- [2] Сидорчук Ю. М. Філософсько-правові проблеми використання штучного інтелекту. *Право і суспільство*. 2017. № 3. С. 16–19.
- [3] Корнєєва С. Р. Теоретичні підходи до визначення поняття та правового регулювання штучного інтелекту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2021. Т. 66. С. 50–55.
- [4] Парамонова О. Ю., Варава І. П. Місце штучного інтелекту в системі права. *Юридичний вісник «Повітряне та космічне право»*. 2023. Вип. 3 (68). С. 73–80.
- [5] Тюря Ю. І. Аналіз філософсько-правових підходів до визначення поняття «штучний інтелект». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2022. № 52. С. 54–58.
- [6] The Global Artificial Intelligence Index. Methodology Report. September 2024. URL: [https:// legacy.tortoisemedia.com/wp-content/uploads/sites/3/2024/09/AI-Methodology-2409.pdf](https://legacy.tortoisemedia.com/wp-content/uploads/sites/3/2024/09/AI-Methodology-2409.pdf) (дата звернення: 01.02.2025).
- [7] The Global AI Index. URL: <https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai> (дата звернення: 01.02.2025).
- [8] U. S. Code: Title 15 – Commerce And Trade. URL: (дата звернення: 01.02.2025).
- [9] Scoping the OECD AI principles. Deliberations of the Expert Group on Artificial Intelligence at the OECD (AIGO). November 2019. No. 291. URL: https://www.oecd.org/en/publications/scoping-the-oecd-ai-principles_d62f618a-en.html (дата звернення: 01.02.2025).
- [10] Artificial Intelligence in Society. URL: https://www.oecd.org/en/publications/artificial-intelligence-in-society_eeedfee77-en.html (дата звернення: 01.02.2025).
- [11] Chapter 25. AI Transparency Act [22757–22757.6]. URL: https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displayText.xhtml?lawCode=BPC&division=8.&title=&part=&chapter=25.&article= (дата звернення: 01.02.2025).

- [12] Explanatory memorandum on the updated OECD definition of an AI system. OECD Artificial Intelligence Papers. URL: https://www.oecd.org/en/publications/explanatory-memorandum-on-the-updated-oecd-definition-of-an-ai-system_623da898-en.html (дата звернення: 01.02.2025).
- [13] Alabama House Bill 172. URL: <https://legiscan.com/AL/text/HB172/2024> (дата звернення: 01.02.2025).
- [14] Texas Bill HB 1709. URL: <https://capitol.texas.gov/BillLookup/History.aspx?LegSess=89R&Bill=HB1709> (дата звернення: 01.02.2025).
- [15] Louisiana House Bill 916. URL: <https://legis.la.gov/legis/BillInfo.aspx?i=247118> (дата звернення: 01.02.2025).
- [16] Directive on Automated Decision-Making. URL: <https://www.tbs-sct.canada.ca/pol/doc-eng.aspx?id=32592> (дата звернення: 01.02.2025).
- [17] House of Commons of Canada Bill C-27. URL: (дата звернення: 01.02.2025).
- [18] Letter to Joël Lightbound concerning Bill C-27, the Digital Charter Implementation Act, 2022. URL: <https://www.ourcommons.ca/content/Committee/441/INDU/WebDoc/WD12751351/12751351/MinisterOfInnovationScienceAndIndustry-2023-11-28-Combined-e.pdf> (дата звернення: 01.02.2025).
- [19] Bill 194, Strengthening Cyber Security and Building Trust in the Public Sector Act, 2024. URL: <https://www.ola.org/en/legislative-business/bills/parliament-43/session-1/bill-194> (дата звернення: 01.02.2025).
- [20] Rapport Prêt pour l'IA. Répondre au défi du développement et du déploiement responsables de l'IA au Québec. URL: https://conseilinnovation.quebec/wp-content/uploads/2024/02/Rapport_IA_CIQ-1.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
- [21] Artificial Intelligence Law of the People's Republic of China (Draft for Suggestions from Scholars). URL: https://cset.georgetown.edu/wp-content/uploads/t0592_china_ai_law_draft_EN.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
- [22] AI Safety Governance Framework. URL: <https://www.tc260.org.cn/upload/2024-09-09/1725849192841090989.pdf> (дата звернення: 01.02.2025).
- [23] Basic Law on the Development of Artificial Intelligence and Creation of Trust Base (in Korean). URL: https://likms.assembly.go.kr/bill/billDetail.do?billId=PRC_R2V4H1W1T2K5M1O6E4Q9T0V7Q9S0U0 (дата звернення: 01.02.2025).
- [24] Model Artificial Intelligence Governance Framework. First edition. URL: (дата звернення: 01.02.2025).
- [25] Model Artificial Intelligence Governance Framework. Second edition. URL: https://www.pdpc.gov.sg/-/media/files/pdpc/pdf-files/resource-for-organisation/ai_sgmodelaigovframework2.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
- [26] Principles, Policy, Regulation and Ethics in the Field of Artificial Intelligence 2023 (in Hebrew). URL: https://www.gov.il/he/pages/ai_23 (дата звернення: 01.02.2025).
- [27] Israel's Policy on Artificial Intelligence Regulation and Ethics. URL: https://www.gov.il/BlobFolder/policy/ai_2023/en/Israels%20AI%20Policy%202023.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
- [28] National Strategy for Artificial Intelligence #AIforAll. June 2018. URL: (дата звернення: 01.02.2025).
- [29] Responsible AI #AIforALL. Approach Document for India. Part 1 – Principles for Responsible AI. URL: <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-02/Responsible-AI-22022021.pdf> (дата звернення: 01.02.2025).
- [30] Responsible AI #AIforALL. Approach Document for India: Part 2 – Operationalizing Principles for Responsible AI. URL: (дата звернення: 01.02.2025).

- [31] A pro-innovation approach to AI regulation. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/ai-regulation-a-pro-innovation-approach/white-paper#section321> (дата звернення: 01.02.2025).
- [32] House of Lords Artificial Intelligence (Regulation) Bill [HL]. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/LLN-2024-0016/LLN-2024-0016.pdf> (дата звернення: 01.02.2025).
- [33] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Artificial Intelligence for Europe. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0237&from=EN> (дата звернення: 01.02.2025).
- [34] High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. A definition of AI: Main capabilities and scientific disciplines. URL: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=56341 (дата звернення: 01.02.2025).
- [35] Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain Union legislative acts. URL: (дата звернення: 01.02.2025).
- [36] The final text of the AI Act (Regulation (EU) 2024/1689). URL: https://www.artificial-intelligence-act.com/Artificial_Intelligence_Act_Article_3.html (дата звернення: 01.02.2025).
- [37] CNIL Intelligence artificielle: le plan d'action de la CNIL. URL: (дата звернення: 01.02.2025).

REFERENCES

- [1] Baranov, O. (2023). Definition of the term «artificial intelligence». *Information and law*, 1, 32–49.
- [2] Sydoruk, Y. (2017). Philosophical and legal problems of using artificial intelligence in modern society. *Law and society*, 3, 16–19.
- [3] Kornieieva S. (2021). Theoretical approaches to the definition and legal regulation of artificial intelligence. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 66, 50–55.
- [4] Paramonova, O., Varava, I. (2023). The place of artificial intelligence in the legal system. *Law Journal «Air and Space Law»*, 3 (68), 73–80.
- [5] Tiuria Y. (2022). Analysis of philosophical and legal approaches to the definition of the concept of «artificial intelligence». *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Jurisprudence*, 52, 54–58.
- [6] The Global Artificial Intelligence Index. Methodology Report. September 2024. (2024, September 18). Retrieved from legacy.tortoisemedia.com/wp-content/uploads/sites/3/2024/09/AI-Methodology-2409.pdf
- [7] The Global AI Index. (n.d.). Retrieved from <https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai>
- [8] U. S. Code: Title 15 – Commerce And Trade. (n.d.). Retrieved from <https://uscode.house.gov/download/annualhistoricalarchives/pdf/2020/2020usc15.pdf>
- [9] Scoping the OECD AI principles. Deliberations of the Expert Group on Artificial Intelligence at the OECD (AIGO). November 2019. No. 291. (2019, November 15). Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/scoping-the-oecd-ai-principles_d62f618a-en.html

- [10] Artificial Intelligence in Society. (2019, June 11). Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/artificial-intelligence-in-society_ceedfee77-en.html
- [11] Chapter 25. AI Transparency Act [22757–22757.6]. (n.d.). Retrieved from https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displayText.xhtml?lawCode=BPC&division=8.&title=&part=&chapter=25.&article=
- [12] Explanatory memorandum on the updated OECD definition of an AI system. OECD Artificial Intelligence Papers. (2024, March 5). Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/explanatory-memorandum-on-the-updated-oecd-definition-of-an-ai-system_623da898-en.html
- [13] Alabama House Bill 172. (2024, May 16). Retrieved from <https://legiscan.com/AL/text/ HB172/2024>
- [14] Texas Bill HB 1709. (2024, December 31). Retrieved from <https://capitol.texas.gov/BillLookup/History.aspx?LegSess=89 R&Bill=HB1709>
- [15] Louisiana House Bill 916. (2024, April 2). Retrieved from
- [16] Directive on Automated Decision-Making. (2023, April 25). Retrieved from <https://www.tbs-sct.canada.ca/pol/doc-eng.aspx?id=32592>
- [17] House of Commons of Canada Bill C-27. (2022, June 16). Retrieved from https://www.parl.ca/Content/Bills/441/Government/C-27/C-27_1/C-27_1.pdf
- [18] Letter to Joël Lightbound concerning Bill C-27, the Digital Charter Implementation Act, 2022. (2023, November 30). Retrieved from <https://www.ourcommons.ca/content/Committee/441/INDU/WebDoc/WD12751351/12751351/MinisterOfInnovationScienceAndIndustry-2023-11-28-Combined-e.pdf>
- [19] Bill 194, Strengthening Cyber Security and Building Trust in the Public Sector Act, 2024. (2024, November 25). Retrieved from <https://www.ola.org/en/legislative-business/bills/parliament-43/session-1/bill-194>
- [20] Rapport Prêt pour l'IA. Répondre au défi du développement et du déploiement responsables de l'IA au Québec. (2024, February 5). Retrieved from https://conseilinnovation.quebec/wp-content/uploads/2024/02/Rapport_IA_CIQ-1.pdf
- [21] Artificial Intelligence Law of the People's Republic of China (Draft for Suggestions from Scholars). (n.d.). Retrieved from https://cset.georgetown.edu/wp-content/uploads/t0592_china_ai_law_draft_EN.pdf
- [22] AI Safety Governance Framework. (2024, September 9). Retrieved from <https://www.tc260.org.cn/upload/2024-09-09/1725849192841090989.pdf>
- [23] Basic Law on the Development of Artificial Intelligence and Creation of Trust Base (in Korean). (2024, December 19). Retrieved from https://likms.assembly.go.kr/bill/billDetail.do?billId=PRC_R2V4H1W1T2K5M1O6E4Q9T0V7Q9S0U0
- [24] Model Artificial Intelligence Governance Framework. First edition. (2019, June 20). Retrieved from <https://ai.bsa.org/wp-content/uploads/2019/09/Model-AI-Framework-First-Edition.pdf>
- [25] Model Artificial Intelligence Governance Framework. Second edition. (2020, August 7). Retrieved from <https://www.pdpc.gov.sg/-/media/files/pdpc/pdf-files/resource-for-organisation/ai/sgmodelai.govframework2.pdf>
- [26] Principles, Policy, Regulation and Ethics in the Field of Artificial Intelligence 2023 (in Hebrew). (n.d.). Retrieved from https://www.gov.il/he/pages/ai_23
- [27] Israel's Policy on Artificial Intelligence Regulation and Ethics. (2023, December 14). Retrieved from https://www.gov.il/BlobFolder/policy/ai_2023/en/Israels%20AI%20Policy%202023.pdf

- [28] National Strategy for Artificial Intelligence #AIforAll. June 2018. (2020, March 13). Retrieved from <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2019-01/NationalStrategy-for-AI-Discussion-Paper.pdf>
- [29] Responsible AI #AIforALL. Approach Document for India. Part 1 – Principles for Responsible AI. (2021, February 22). Retrieved from <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-02/Responsible-AI-22022021.pdf>
- [30] Responsible AI #AIforALL. Approach Document for India: Part 2 – Operationalizing Principles for Responsible AI. (2021, August 10). Retrieved from <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-08/Part2-Responsible-AI-12082021.pdf>
- [31] A pro-innovation approach to AI regulation. (2023, August 3). Retrieved from <https://www.gov.uk/government/publications/ai-regulation-a-pro-innovation-approach/white-paper#section321>
- [32] House of Lords Artificial Intelligence (Regulation) Bill [HL]. (2024, March 18). Retrieved from <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/LLN-2024-0016/LLN-2024-0016.pdf>
- [33] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Artificial Intelligence for Europe. (2018, April 25). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0237&from=EN>
- [34] High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. A definition of AI: Main capabilities and scientific disciplines. (2019, April 5). Retrieved from https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=56341
- [35] Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain Union legislative acts. (2022, November 11). Retrieved from <https://artificialintelligenceact.eu/wp-content/uploads/2022/11/AIA-CZ-Draft-General-Approach-11-Nov-22.pdf>
- [36] The final text of the AI Act (Regulation (EU) 2024/1689). (n.d.). Retrieved from https://www.artificial-intelligence-act.com/Artificial_Intelligence_Act_Article_3.html
- [37] CNIL Intelligence artificielle: le plan d'action de la CNIL. (2023, May 16). Retrieved from <https://www.cnil.fr/fr/intelligence-artificielle-le-plan-daction-de-la-cnil>

Андрій Олександрович Гачкевич

Кандидат юридичних наук, доцент

Доцент кафедри міжнародного та кримінального права

Національний університет «Львівська політехніка»

79000, вул. Князя Романа, 1/3, Львів, Україна

Andrii O. Hachkevych

PhD in Law, Associate Professor

Associate Professor of the Department of International and Criminal Law

Lviv Polytechnic National University

79000, 1/3 Kniazia Romana St., Lviv, Ukraine

Рекомендоване цитування: Гачкевич А. О. До питання правової визначеності поняття штучного інтелекту. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32(1). С. 27–46.

Suggested Citation: Hachkevych, A. O. (2025). Revisiting the Issue of Legal Determination of the Concept of Artificial Intelligence. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 32(1), 27–46.

Стаття надійшла / Submitted: 04/02/2025

Доопрацьовано / Revised: 04/03/2025

Схвалено до друку / Accepted: 25/03/2025